

Милорад Додик, српски члан Председништва БиХ

СРБИЈА ЈЕ ДАНАС ОНАКВА КАКВУ ПРИЖЕЉКУЈЕМО

Србија је данас управо онаква какву прижељкујемо – жели да помогне Републици Српској и та своја хтења не скрива од међународне заједнице. Председник Александар Вучић је у томе веома отворен, долази у Републику Српску и ја сам веома захвалан на подршци коју нам Србија даје и у материјалном и сваком другом смислу. Србија је данас једина озбиљна земља на просторима бивше Југославије, иако је све учињено да тако не буде. Поменућу само блокаде и бомбардовање. Мало је нација које би издржале оно што су издржали Срби и Србија.

Пише Драгана МАРКОВИЋ

Разговор са Милорадом Додиком, српским чланом Председништва Босне и Херцеговине, председником Савеза независних социјалдемократа и недавно председником Републике Српске, вођен је у Источном Сарајеву. О односима између Републике Србије и Републике Српске, идентитету, али и стању духа српског народа са обе стране Дрине, правди и неправди, борби против злочина заборављања, али и проблему формирања власти у БиХ, Милорад Додик је говорио управо онако како се то од њега и очекује – искрено и без задршке.

Више од годину дана након избора БиХ нема формирану власт. Једино Република Српска функционише. Које одговара такво стање ствари?

– Запад види опасност у мојој партији и мојој политичкој групацији. Зна да ништа не може да нам наметне. Ми радимо само оно што мислимо да је у интересу Републике Српске, што је у складу са Уставом и законима. А њихове жеље нећемо да испуњавамо. Зато смо ми за њих „лоши момци”. До те мере да су ми САД лично увеле санкције, тврдећи да сам непослушан, а већ годину опструира се формирање власти у БиХ. Чињеница је да без нас не могу ништа да ураде, јер смо ми добили максималну подршку народа. Ми смо највећа групација из Републике Српске. Власт коју ми окупљамо у Републици Српској има двотрећинску подршку у парламенту. А то се није десило још од времена рата, када је постојала само једна политичка партија.

Ми не прихватимо налоге високог представника, о чијим незаконитим радњама постоји доста доказа. Карлос Вестендорп, који је био други високи представник, својевремено је изјавио да су Бонска овлашћења била против Дејтонског споразума. Та његова изјава постоји. А данас, баш на бази тога што је Запад направио против Дејтона, покушавају да нам кажу како не ваљамо јер их не подржавамо. А и

како бисмо, када су Републици Српској отели 83 надлежности и трансферисали их на ниво БиХ? А баш та БиХ је имала више изгледа да успе пре 20 година, када тога није било, него што има данас.

Често говорите да српско национално питање на Балкану није решено...

– Срби су највећи страдалници распада бивше Југославије. Они су у Словенији деценијама маргинална мањина, која тамо нема ни статус националне мањине. Да не помињемо ситуацију

ЈУГОСЛАВИЈА У МАЛОМ, БОСНА, НЕ ЖИВИ ВИШЕ ОНАКО КАКО ЈЕ ЖИВЕЛА ПРЕ РАТА. ТИГРОВЕ КОЖЕ ВИШЕ НЕМА, ТОГ ИЗМЕШАНОГ СТАНОВНИШТВА У ГРАДОВИМА, ДОК СЕ У РУРАЛНИМ ДЕЛОВИМА ЗНАЛО КОЈЕ ЈЕ ЧИЈЕ СЕЛО. ДАНАС У БИХ ПОСТОЈИ ЕНТИТЕТСКА ЛИНИЈА РАЗГРАНИЧЕЊА КОЈА ЈАСНО РАЗГРАНИЧАВА РЕПУБЛИКУ СРПСКУ, А ЕНТИТЕТСКА ЛИНИЈА МОЖЕ ДА ПОСТАНЕ И ДРЖАВНА ЛИНИЈА. НАГЛАШАВАМ ДА СУ У РЕПУБЛИЦИ СРПској У ОВОМ ТРЕНУТКУ У ТОКУ АКТИВНОСТИ И ЖЕЉА ДА СЕ ДОГОВОРОМ УСКЛАДЕ ОДНОСИ У БИХ, КАКО БИ ОНА МОГЛА ДА ФУНКЦИОНИШЕ, АЛИ ПОДВЛАЧИМ ДА ЗА НАС НИЈЕ ЈЕДИНА АЛТЕРНАТИВА ЕУ, НИТИ ЈЕ ОСТАНАК У БИХ ЈЕДИНА АЛТЕРНАТИВА КОЈУ СРБИ ОВДЕ ИМАЈУ.

у Хрватској, где их је било 560 хиљада, а данас их је остало нешто преко 100 хиљада, од којих је огроман број масовно асимиливан или једноставно нестао. У Федерацији БиХ је било 540 хиљада Срба, а сада нас има око 40–50 хиљада. Све то није их спречило да нас оптужују да смо вршили етничка чишћења, док су код њих „текли мед и млеко”. У Црној Гори је позиција Срба готово никаква, у Северној Македонији су све што припада Српској православној цркви покушали да отму. О Косову да и не говорим.

Постоји држава Србија, чији је највећи проблем нерешено питање Косова и Метохије, и Република Српска, коју су згурали у неку БиХ и рекли нам да ту треба да будемо и да се патимо, без могућности да афирмишемо све наше слободе и права која нама припадају. Основно право и слобода једног народа је да буде заједно, а нам то упорно не дозвољавају. Спречавају сваког ко покуша чак и да наговести да бисмо могли да се окупимо у некој ближој или даљој будућности и одмах га карактерише као лошег, оног који мора да трпи критике, па чак и санкције Запада. То упућује да је на сцени оно што су Британци још давно говорили, када се распадала Отоманска империја на овим просторима, да по сваку цену треба спречити да се сви Срби окупе у једној држави, јер би тада постали значајан фактор на Балкану.

Овај свет се налази у једном сасвим неразумљивом кретању. Изађе Трамп за говорницу Генералне скупштине УН и каже како паметни лидери штите свој народ, те да треба одбацили глобализам и вратити се патриотизму. А наше патриоте означавају као националисте најгоре врсте.

Вас оптужују да рушите Дејтон, а на Западу не реагују на овогодишњи конгрес СДА са документима о унитарној републици...

– То је невероватно! Не постоји ни један једини доказ да ја рушим Дејтон, јер да постоји, они би ме одмах санкционисали. Али има мојих оцена да се управо због њих који руше Дејтон, ако овако и даље наставе, Босна неће одржати. Управо за те моје оцене да се Босна не може одржати на кршењу Дејтона, они тврде да су антидејтонске.

Уосталом, каква је то земља Босна, да ли је то неко морање? БиХ је једна измишљотина либералног капитализма. Једино је било логично да се она 1995. године подели и да се тада направе стабилни односи између заједница. А не да се врати на концепт функционисања бивше СФРЈ, која је баш тих година доказала да не може да опстане.

Сви су деценијама БиХ називали Југославија у малом. И када та велика земља није могла да опстане због главних проблема између Срба, Хрвата и Муслимана, онда су нас Србе, Хрвате и Муслимане гурнули у малу земљу БиХ и рекли нам да морамо тамо да будемо. А отпочетка су стали на страну Муслимана, сатанизујући Србе за све негативно што се догађало.

Југославија у малом, Босна, не живи више онако како је живела пре рата. Тигрове коже више нема, тог измешаног становништва у градовима, док се у руралним деловима знало које је чије село. Данас у БиХ постоји ентитетска линија разграничења која јасно разграничава Републику Српску, а ентитетска линија може да постане и државна линија.

Наглашавам да су у Републици Српској у овом тренутку у току активности и жеља да се договором ускладе односи у БиХ, како би она могла да функционише, али подвлачим да за нас није једина алтернатива ЕУ, нити је останак у БиХ једина алтернатива коју Срби овде имају. Ми имамо и друге алтернативе о којима размисљамо и ја желим да то сви знају.

Евидентни су и притисци с циљем увлачења БиХ у НАТО...

– НАТО је бомбардовао Србе у два наврата, једном у Републици Српској и једном у Србији, и нанео нам огромне људске и материјалне губитке, трајно нам оставио оно што је најпоразније за нашу популацију – осиромашени уранијум, који ће вековима генерисати малигна обољења код тек рођене деце. То је нешто што човек не може да прихвати. Ако бисмо дали пристанак да кренемо ка НАТО интеграцијама, они што су нам убијали децу тиме би добили моралну сатисфакцију за оно што су урадили.

Ваш глас против наметања решења споља је јасан.

– Сви знамо како се раније власт формирала, и код нас и у Србији. Ми смо први рекли странцима да нас не занимају. Испоставило се да је то било могуће. Да то тада нисмо урадили, данас

МИ МОРАМО ДА ОСВЕТЛИМО ТАЈ ПРОБЛЕМ ОГРОМНОГ СТРАДАЊА СРБА У ЈАСЕНОВЦУ И НА МНОГИМ ДРУГИМ МЕСТИМА, ДА ГА ПРЕНЕСЕМО НАШИМ БУДУЋИМ ГЕНЕРАЦИЈАМА КАО СВЕШТА О ТОМЕ ШТА СЕ ДЕШАВАЛО. НА ТОМЕ РАДИМ ЗАЈЕДНО СА ПРЕДСЕДНИКОМ ВУЧИЋЕМ И МИСЛИМА ДА ЈЕ ТО ВРЕДНО ЧИЊЕЊА. ЗАБОРАВ ЈЕ ТАКОЂЕ ЗЛОЧИН. А ЈАСЕНОВАЦ ЈЕ МЕСТО СТРАДАЊА 500 ХИЉАДА СРБА.

не бисмо опстали. Изгубили бисмо и ово што смо успели да спасимо. Ми се овде у политичком смислу налазимо у својеврсној спасилачкој мисији. Боримо се против сталних насртаја на наш идентитет и на наше остварење, које се зове Република Српска.

Турска је све активнија у региону, али са промењеном политиком. Како видите нову улогу Турске на Балкану?

– Раније, док је Ахмет Давутоглу био њихов важан човек, написао је књигу „Нулти проблеми“, а они су управо направили хиљаду проблема. Долазио је у БиХ и говорио да је ово њихова земља, где треба да реафирмишу Отоманску империју. У последње време председник Ердоган шаље сасвим другачије поруке. И ја сам сведок тога, јер сам неколико пута био у прилици да видим како је спреман да подржи пројекте развоја у читавој БиХ, не само у муслиманском делу. Један од егзактних доказа је изградња ауто-пута Београд – Сарајево – Београд, кружног прстена који треба да реши вековни проблем БиХ да престане да буде слепо црево у комуникацијском смислу. Имали бисмо магистралу која би од Градишке, преко Добоја и Сарајева, ишла на Вишеград и изашла на Ниш, што би значајно привукло транспорт на релацији Турска – Европа, који је веома развијен. О томе разговарамо са Турском и покушавамо да сагледамо њихове интересе.

Наравно, нисмо спремни да прихватимо никакве вредности које би угрожавале нашу нацију, али сматрамо и да пошто они с Бошњацима деле исту веру, треба и да имају приснију сарадњу, као што би реално било да и Бошњаци муслимани, прихвате да

смо ми православци Срби, и да нема босанских Срба или хрватских Срба, већ да постоје само Срби. Ја сам Србин, нисам никакав босански Србин, и вређа ме када ме неко тако ословљава.

Евидентна су позитивна дешавања у самој Турској, где је од ситуације изразите затегнутости након рушења руског авиона она готово нормализована и успостављени су коректни и готово присни односи са Руском Федерацијом. Рецимо до пре пар година нико није могао да верује да ће Турска купити од Русије С-400, а ево то се дешава упркос свим противљењима НАТО-а и претњама које одагле долазе.

Све то говори у прилог томе да Турска данас има другачије лице. Опет, не треба да се преваримо у томе и то олако прихватимо, већ треба пажљиво сагледати ону реалну Турску, која данас покушава да има исти однос према свима.

Колико је за Републику Српску битна стабилна и јака Република Србија?

– То је веома важно. Србија је данас управо онаква какву прижељкујемо – жели да помогне Републици Српској и та своја хтења не скрива од међународне заједнице. Председник Вучић је веома отворен у томе, долази у Републику Српску и веома сам захвалан на подршци коју нам Србија даје и у материјалном и сваком другом смислу. Србија је данас једина озбиљна земља на просторима бивше Југославије, иако је све учињено да тако не буде. Поменућу само блокаде и бомбардовање. Мало је нација које би издржале оно што су издржали Срби и Србија. Ако је неко патриота у Србији, а жели да се бави политиком, једино што је исправно данас, свидело се то некоме или не, је-

сте да мора да стане иза Вучићеве преговарачке позиције везане за Космет. Јер је то национално, односно државно питање број 1. А шта се дешава? То подривају управо они који су имали прилику да решавају питање Космета, и то десетак година раније.

Потребна нам је слободна и јака Србија. Када је Вучић почео да спроводи такву политику, да власт у Србији не формирају и њоме не руководе амбасадори страних земаља, Србија је почела да се враћа себи.

Та другачија Србија има данас и другачији однос према војсци. Војска Србије је опремљенија, последњих година ратни команданти из 1999. године добили су место које им припада у српској војној историји.

– Свака част. Ако неко хоће да буде држава, мора тако да ради. Не сме да одбаци људе који су се борили за државу и нацију... За похвалу је и што је Србија прихватила велики број наших официра из ЈНА, који су остварили своја прва кроз институције Србије.

Шта је, по Вашем мишљењу, стуб идентитета српског народа са обе стране Дрине? Шта је то шта сваки Србин треба да зна?

– Језик, писмо, српска православна вера, крсна слава, страдалничка историја – то су стубови нашег идентитета.

Борили смо се „за крст часни и слободу златну”, „краља и отаџбину”, клицали „смрт фашизму, слобода народу”... Шта је то за шта се данас вреди борити?

– Увек за слободу. Срби су током историје научили да ако немају своју државу, немају ни слободу. Где год да су били, а да то није била њихова држава, нису били слободни. Због такве тежње често су били сатанизовани... Пример Југославије, коју су створили Срби, доста говори. Лично верујем да је то била велика заблуда тадашње српске елите, која је на енормном страдању нашег народа 1918. године одлучила да прави Југославију, уместо да направи Србију на свим простори-

АКО НЕКО ХОЋЕ ДА БУДЕ ДРЖАВА, МОРА ТАКО ДА РАДИ. НЕ СМЕ ДА ОДБАЦИ ЉУДЕ КОЈИ СУ СЕ БОРИЛИ ЗА ДРЖАВУ И НАЦИЈУ... ЗА ПОХВАЛУ ЈЕ И ШТО ЈЕ СРБИЈА ПРИХВАТИЛА ВЕЛИКИ БРОЈ НАШИХ ОФИЦИРА ИЗ ЈНА, КОЈИ СУ ОСТВАРИЛИ СВОЈА ПРВА КРОЗ ИНСТИТУЦИЈЕ СРБИЈЕ.

ма где живе Срби, што је као победница могла. Могла је да интегрише велики део БиХ, Далмације и онога што је већ било предодређено, а што су касније користили као синоним за Велику Србију, када је требало да нас сатанизују. То широко српско срце дозволило је да се направи Југославија и да се дају иста права Хрватима и другима који су на крају тог истог века кренули безочно да разбијају управо ту слободу коју су им Срби извојевали. И то је српска заблуда. Ми само мислимо да смо им 1918. године донели слободу од Аустроугарске. Јер је Аустроугарска била наш непријатељ, али још није доказано да је била и њихов непријатељ. Зато и мислим да је Југославија огромна српска национална заблуда. Да је тада одлука била другачија, верујем да би и однос снага данас био другачији. Хрватска до Југославије није ни постојала као држава и никада није изгледала као што данас изгледа. То су јој омогућили Срби, који су касније протеривани у колонима, убијани у Јасеновцу од истих тих Хрвата. Та заблуда је много коштала наш народ. Ми морамо да осветлимо тај проблем огромног страдања Срба у Јасеновцу и на многим другим местима, да га пренесемо будућим генерацијама као свест о томе шта се дешавало. На томе радим заједно са председником Вучићем и мислим да је то вредно чињења. Заборав је такође злочин. А Јасеновац је место страдања 500 хиљада Срба. Сећам се да се, када се Хрватска осамосталила, водила полемика о томе. Они нису признавали јасеновачке жртве, а хрватски председник Туђман је Јасеновац карактерисао као радни, а не логор смрти. Баш тада сам боравио у Израелу, у музеју холокауста Јад Вашем, где ми је директор тог центра показао број од 500 хиљада Срба побијених у Јасеновцу. Рекао ми је да је то права истина, а да Хрвати могу да пишу шта хоће.

Још је Гогољ упозоравао да је највећа битка која се води она за људске душе. Данас имамо и назив који то описује – хибридно ратовање. Какво је, у свему томе, стање духа српског народа?

– Српски народ је вратио своје достојанство већ чињеницом да смо се отргли од наметнутог стања безнађа. Многи су пре петнаестак година размишљали да је прича о Републици Српској заблуда и да је међународна заједница толико јака да нам не преостаје ништа друго него да прихватамо све што нам кажу. А то је значило потлачен однос. Онда смо почели да се боримо, да поново освајамо слободу и сачувамо то што смо могли да сачувамо од Републике Српске. Мени је највећа политичка и људска сатисфакција када се овде, у Републици Српској, сретнем с обичним људима, од којих и даље многи не живе у неком материјалном благостању, који на питање како су одговарају: „Добро смо председничке, само не дај Републику Српску!”

То поверење и патриотизам није могла да сруши најмасовнија политичка, војна и економска операција против једног народа, није могла да поколеба српски национални идентитет на овим просторима. То је нешто што нам враћа снагу, што младим људима отвара будућност. Ми смо прошли голготу, покушали су да нас окарактерису као лоше. Све што раде генерали у рату, лоше се тумачи само за српске генерале. А није било лоше оно што су радили Муслимани или Хрвати.

У неком условном сумирању резултата, како бисте завршили реченицу: Милорад Додик је човек који је...?

– Поносан на оно што ради, поносан на своју породицу и шесторо унучади, а рачунам да ће их бити још.!